

Духовна культура – 1) частина культури, яка включає в себе мистецтво, релігію, філософію, естетику. До Д. к. відносять також фундаментальну та прикладну науку (дослідження). Поняття духовна культура генетично пов'язане з гегелівським поняттям "Абсолютного духу", який є самопізнанням абсолютної ідеї в царинах мистецтва, релігії, філософії. У межах марксистської традиції Д. к. – надбудова й відображення матеріальної культури; вона має лише відносну самостійність. У концепціях, які виростають з філософії історії О. Шпенглера, де культура протиставляється цивілізації як духовне матеріальнотехнічному, Д. к. є синонімом культури взагалі. У сучасній українській філософії – зокрема в екзистенційній антропології та метаантропології – ставиться проблема Д. к. особистості – культури самоактуалізації, творчого зростання та пізнання світу;

2) сукупність звичаїв, цінностей та норм, які регулюють життя людини – її ставлення до себе, до інших людей, до світу загалом. Головними формами Д. к. є міфологія, релігія, мистецтво, філософія та мораль. Міфологія та релігія репрезентують людську духовність через уявлення, ритуали; мистецтво – в одухотворених образах; філософія – у поняттях; мораль – у нормах поведінки. Форми Д. к. відрізняються також характером впливу на людину. Релігія впливає опосередковано через образи божеств та святих; мистецтво – засобами матеріальної культури (архітектура, живопис, музика, поезія, скульптура); філософія розглядає духовність як ставлення людини до світу, її місце у соціокультурному середовищі, а також рівень пізнання та осягнення людиною культурного часопростору. На відміну від них мораль є безпосереднім ставленням людини до людини, як носіїв Д. к. У цьому контексті мораль є основою Д. к. людини, етносу, нації.

Даць І. В